

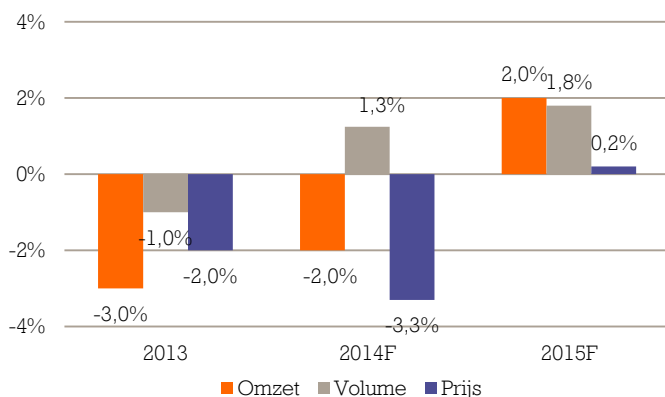
Groter handelsvolume, blijvende prijsdruk

- De groothandel kampt al drie jaar met dalende omzetten. Dit was in 2014 vooral te wijten aan (fors) lagere prijzen van olie en agrarische producten.
- Onderliggend gaat het wel degelijk beter. Zonder grote prijseffecten steeg de omzet en ook het handelsvolume groeit weer (met 1,8% in 2015).
- Toch staat de rentabiliteit over een breed front onder druk en is vernieuwing nodig voor een hogere productiviteit en toekomstbestendigheid.
- Exportfocus loont. Gunstig is dat de wederuitvoer ook in 2015 sterker stijgt dan de totale export.

Prijzdalingen vertekenen het beeld in de groothandel

De groothandel kon het handelsvolume in 2014 voor het eerst sinds twee jaar weer opvoeren. In 2015 komt deze groei met het economisch herstel en voorzichtige consumptiegroei naar verwachting op 1,8% uit (figuur 1). Deze algemene lijn volgt niet uit de omzetontwikkeling en zal ook nog niet door alle groothandels worden herkend. In verschillende deelsectoren bepalen dalende prijzen het beeld, met de groothandel in agrarische producten en vooral de groothandel in grondstoffen voorop. Dit vertekent het beeld. Zonder de forse daling van de olieprijs en de lagere staal- en agrarische prijzen zou het omzetcijfer in 2014 2-3% positief zijn uitgevallen dan nu (-2%). Hoewel de grootste prijscorrectie achter de rug lijkt, wordt veel stijging in 2015 ook niet verwacht.

Figuur 1 Handelsvolume in stijgende lijn (j.o.j.)

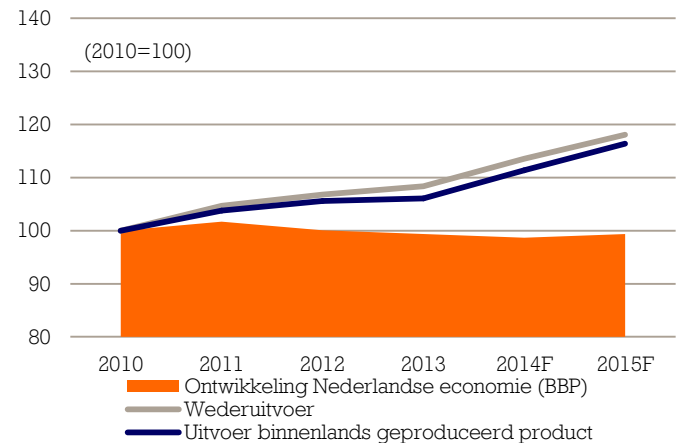

Bron: CBS, ING Economisch Bureau

Rentabiliteit en vernieuwing vragen aandacht

De deflatoire effecten in verschillende categorieën verbloemen dus dat het onderliggend wel beter gaat met de groot handel. Het ondernemersvertrouwen steeg in 2014 van -10 naar +10 en het aantal faillissementen is in de eerste drie kwartalen met ruim 20% gedaald. Toch hebben groothandels tegelijkertijd moeite om de (inkoop)kosten door te bereke-

Figuur 2 Wederuitvoer groeit iets sneller dan totaal

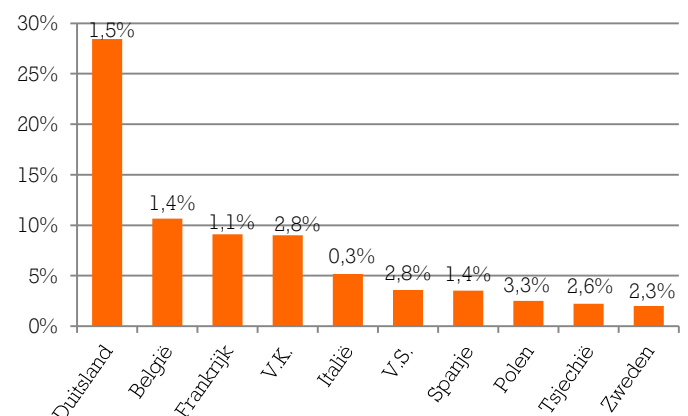
Bron: CBS, ING Economisch Bureau

nen, waardoor de winstgevendheid onder druk blijft staan. Ook vragen structurele ontwikkelingen zoals het wegvallen van vraag door E-commerce aandacht en is extra focus nodig op het versnellen van innovatie en het gebruik maken van de mogelijkheden die ICT en big data bieden. De groothandel moet bewijzen dat grondige markt-product- en prijskennis in digitale wereld nog altijd belangrijke waarde heeft.

Exportgerichtheid en -diversificatie loont

Bijna de helft van de groothandelsafzet gaat naar het buitenland en hier is gezien de groei ook het meest te winnen. Vooral aan importzijde is de groothandel mondiaal, maar ook aan exportzijde is er ontwikkeling en zijn er kansen. Het meest exportgericht is de groothandel in bloemen en planten (67% export), het minst exportgericht is de groothandel in bouwmaterialen (8% export).

Figuur 3 Export GH vooral naar West-Europa

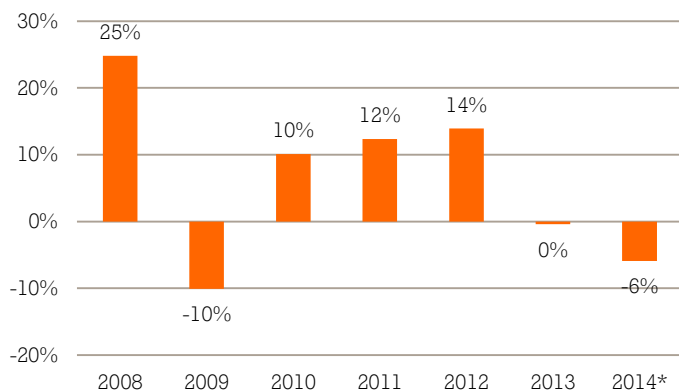

Bron: CBS, ING Economisch Bureau, %: verwacht groeicijfer BBP 2015

Wereldgraanmarkt beeldbepalend

- De omzet van de agrarische groothandel is in 2014 per saldo gedaald als gevolg van prijsdruk.
- Prijzen van graan(gerelateerde) producten bewegen nog steeds boven het langjarig gemiddelde, waardoor per saldo wordt uitgegaan van een stabiele prijs in 2015.
- Groothandels in bloemen en planten profiteren juist van betere prijzen en exportgroei. 9 van de 10 grootste afzetlanden liet in 2014 een stijging zien (alleen Rusland niet)
- Hogere economische groei en verbetering in consumentenbestedingen zijn een goed voorteken voor de groothandel in bloemen en planten

Figuur 1 Omzet agrarische GH daalt in 2014

Bron: CBS, raming ING Economisch Bureau *tot en met derde kwartaal

Lagere graanprijzen duwen omzet in de min

Na een periode van dubbelcijferige omzetgroei in de jaren 2010-2012 maakt de agrarische groothandel een pas op de plaats. De omzet daalde in de eerste drie kwartalen van 2014 met 6% (figuur 1). Dit is vooral veroorzaakt door prijsdalingen van akkerbouwproducten (70% van het sectortotaal) in de eerste helft van het jaar. In de eerste drie kwartalen moesten groothandels een daling van bijna 9% incasseren. Lastig voor groothandels is wel dat de marge bij dalende omzetten toch vaak onder druk komt te staan. De graanprijs is een belangrijke graadmeter voor de sector (figuur 2). De gemiddelde graanprijs ligt ondanks de daling van de afgelopen jaren nog altijd boven het langjarig gemiddelde. Ook zijn de voorraden nog ruim. Wel kan de vraag wat aantrekken. Op basis hiervan is de verwachting dat het omzetriveau zich zal stabiliseren of een lichte groei zal laten zien.

Perspectief voor groothandels in bloemen en planten

De groothandels in bloemen en planten kennen een totaal ander karakter wat dynamiek betreft (figuur 3). Waar akkerbouwproducten vooral worden verhandeld op een

Figuur 2 Graanprijzen in dalende lijn sinds 2012

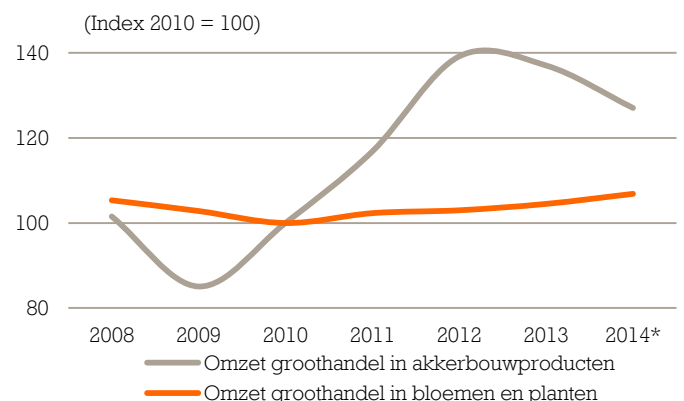

Bron: Int. Grains Council, index bevat o.a. tarwe, mais, sojabonen

business to business markt, worden bloemen en planten vooral afgezet op consumentenmarkten en speelt de export een voorname rol (in 67% van de gevallen tegenover slechts 23% voor akkerbouwproducten). Schommelende wereldmarktprijzen verstoren het beeld hier minder. Voor deze groothandels zijn de voortekenen voor 2015 met meer economische groei in veel exportlanden positief.

In de groothandel voor agrarische producten (akkerbouwproducten en bloemen en planten) gaat in 2014 ca. € 44 mld om. Totaal telt de sector ruim 6.000 bedrijven, waarvan slechts 75 meer dan 50 medewerkers tellen. Het bedrijfsresultaat (EBIT) laat voor de laatst bekende jaren een cijfer zien van ca. 1,5% (akkerbouwproducten) respectievelijk 3,5% (bloemen en planten).

Figuur 2 Vooral de omzet van groothandels in akkerbouwproducten (o.a. granen, zaden) steeg fors

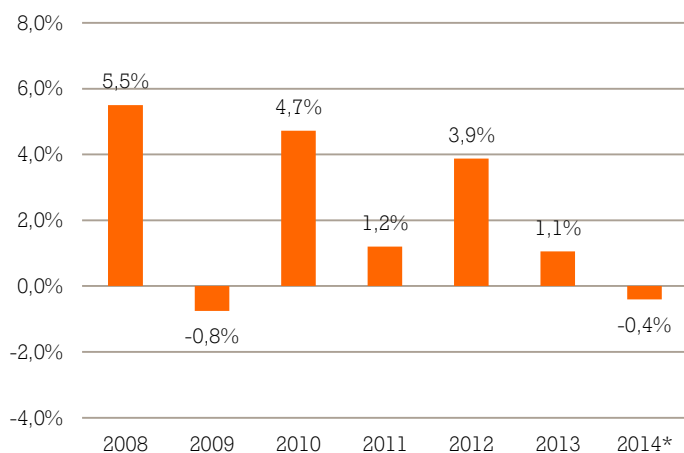

Bron: CBS *tot en met derde kwartaal

Omzetgroei voedingsgroothandel vlakkt af

- De omzet van groothandels in voedingsmiddelen stabiliseert.
- Drankengroothandels boeken omzetgroei, omzet groothandels in voeding met algemeen assortiment daalt verder.
- De exportwaarde van voedingsmiddelen neemt toe. Het belang van de wederuitvoer in de totale export van voeding, dranken en tabak stijgt.

Figuur 1 Omzetgroei voedingsgroothandel vlakkt af

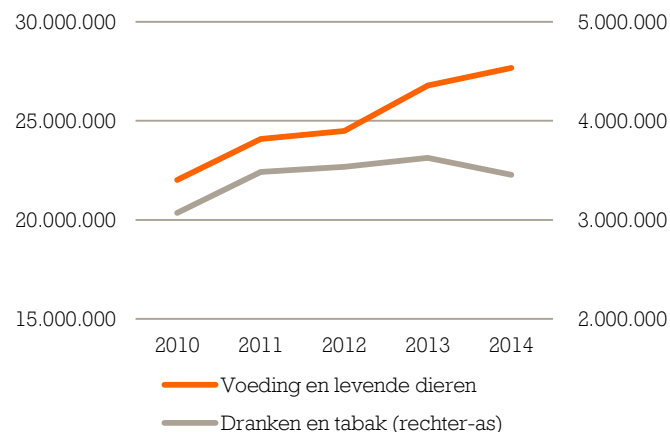

Bron: CBS, *eerste drie kwartalen van 2014

Prijstdruk dempt omzetstijging groothandel

Sterke prijsstijgingen in (vooral) 2010 zorgden voor een hoog prijsniveau van veel voedingsgrondstoffen. In 2013 en 2014 is echter sprake van geleidelijke daling, waardoor omzetgroei vooral uit toename van de volumes moet komen en minder uit de prijsontwikkeling. De prijsdruk dempt daarmee de omzetstijging van de groothandel (figuur 1). Binnen de groothandel in voedings- en genotmiddelen zijn ruim 8.600 bedrijven actief die gezamenlijk een omzet van ruim € 75 miljard genereren. Grofweg tweederde van de totale omzet wordt afgezet naar binnenlandse afnemers en een derde in het buitenland. De handel in aardappelen, groente en fruit levert een forse bijdrage aan de branche-omzet en is naar verhouding sterker op het buitenland gericht dan de handel in andere voedingsmiddelen. De totale export (door landbouw, voedingsindustrie en groothandel) vertoont wat betreft voeding en dieren een sterk stijgende lijn (figuur 2). Zowel richting andere Europese landen als Amerika en Azië stijgt de exportwaarde. De sterkste groei is gerealiseerd in de handel richting Azië. Voor de export van dranken en tabak zijn markten buiten Europa goed voor 31% van de export.

Figuur 2 Exportwaarde voedingsmiddelen stijgt (eerste halfjaar, x 1.000 euro)

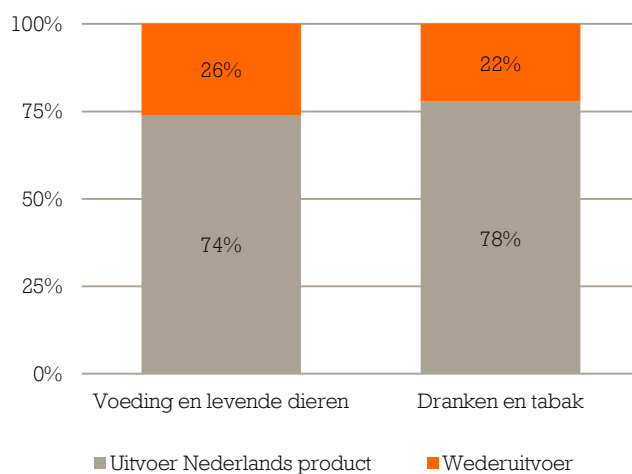

Bron: CBS, bewerking ING Economisch Bureau

Wederuitvoer wint aan belang

De totale uitvoer van voedingsmiddelen is het resultaat van de buitenlandse afzet door de landbouw, voedingsmiddelenindustrie en groothandel. De waarde van de wederuitvoer is in de afgelopen 10 jaar veel sneller gestegen dan de waarde van producten uit Nederland. Ruim een kwart van de voedingsexport betreft wederuitvoer (figuur 3), tegenover ruim een vijfde 10 jaar terug. Voor de categorie dranken en tabak doet de sluiting van de fabriek van Philip Morris de export van producten uit Nederland verder dalen.

Figuur 3 Kwart voedingsexport is wederuitvoer

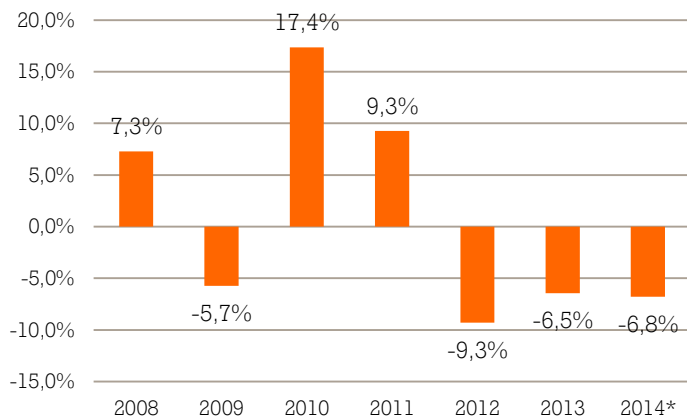

Bron: CBS, cijfers over periode januari – augustus 2014

Prijseffecten bepalen beeld grondstofhandel

- Groothandels in grondstoffen en halffabricaten hebben beperkt geprofiteerd van industriële productiegroei
- De negatieve prijsontwikkeling op de olie-, kolen- en staalmarkt werkt sterk door in de omzet
- De groothandel in chemische producten heeft de afgelopen jaren het best gepresteerd.
- De groothandel in bouwmaterialen heeft na een opleving te maken met stabilisatie. Toch belooft 2015 hier een beter jaar te worden.

Figuur 1 Omzet GH Intermediaire goederen daalt voor het derde jaar op rij

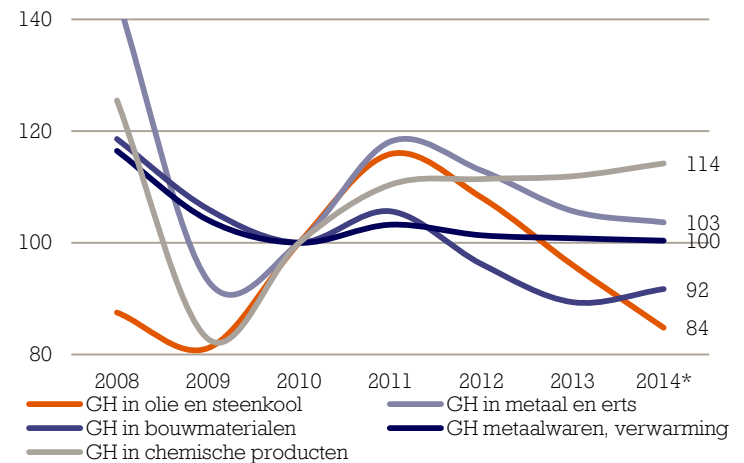

Bron: CBS *tot en met derde kwartaal

Energiemarkt en prijseffecten treffen olie- en steenkolenhandel

De omzet van de groothandel in intermediaire goederen daalt in 2014 opnieuw flink. Dit heeft alles te maken met de prijzen van commodity's die al enkele jaren wegzakken of stabiel zijn. Dit kan niet opgevangen worden door het licht positieve volume-effect vanuit de industrie. De groothandel in kolen en olie (ca. 55% van de sectoromzet) heeft een moeilijk jaar achter de rug. Als gevolg van de schaliegas- en olierevolutie en de zogenoemde 'backwardation' (lagere termijn prijs dan spotprijs) was er minder handel in olie, daar kwam bij dat de olieprijs fors gedaald is, in de tweede helft van 2014. In de oliehandel zat dus zowel een negatief prijs als volume-effect. Ook de kolenhandel wordt beïnvloed door de ontwikkelingen op de wereldwijde energiemarkt. Door een lagere vraag vanuit de Verenigde Staten is de prijs gedaald en worden er meer kolen in Europese energiecentrales verstoekt. Hier zat dus een flink positief volume-effect in. In de eerste drie kwartalen van 2014 steeg de kolenoverslag in de Rotterdamse haven met 6% j.o.j. Al met al kan dit niet voorkomen dat de omzet van de groothandel in olie en steenkool met ruime dubbele cijfers daalt in 2014. De handel in olie zal in 2015 naar verwachting nog niet veel verbeteren.

Figuur 2 Groothandel in chemische producten ontwikkelt zich de afgelopen jaren het meest positief

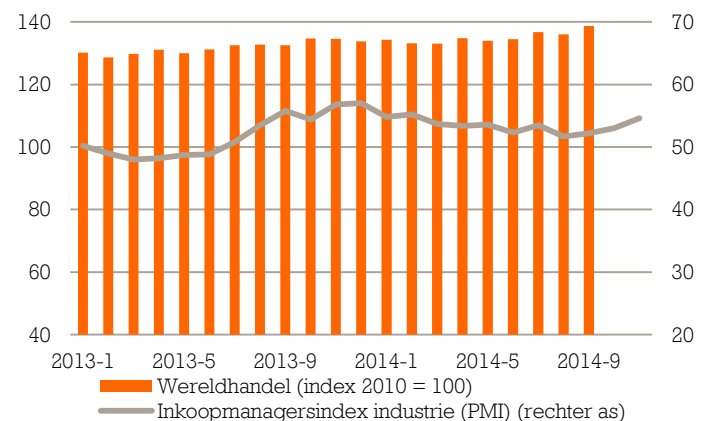

Bron: CBS, bewerking ING Economisch Bureau *tot en met het derde kw.

Bouwgroothandel kan in 2015 sterkst groeien

Groothandels in grondstoffen en halffabricaten kennen een uiteenlopende dynamiek. De groothandel in chemische producten - die in vervaardiging van uiteenlopende producten worden gebruikt - is een stuk minder gevoelig voor prijsfluctuaties en presteert over de afgelopen jaren het best van de deelsectoren. In 2015 wordt hier in lijn met de industriële productie een groei van 1-1,5% verwacht. De groothandels in bouwmaterialen en metaalwaren moeten na stabilisatie met de verwachte bouwproductiegroei van 2,5% in 2015 zelfs iets harder kunnen groeien, ook omdat de woningmarkt inmiddels hogere aantallen transacties laat zien.

Figuur 3 Wereldhandel gaat vooruit, inkoopmanagers na een geleidelijke daling weer optimistischer

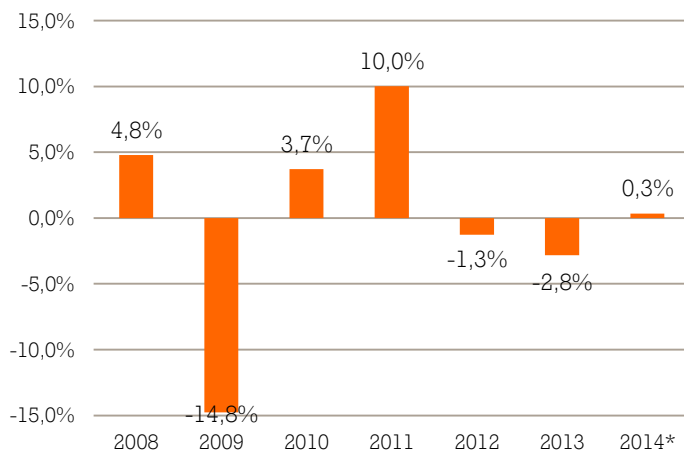
Bron: NEVI, CPB *inkoopmanagersindex: >50 indiceert groei

*Deze branche bevat o.a. groothandels in industriële grondstoffen, bouwmaterialen, metaal, metaalproducten en chemische producten

Bedrijfsinvesteringen geleidelijk het dal uit

- Na een jaar van stabilisatie is er weer uitzicht op vooruitgang in 2015 voor de groothandel in kapitaalgoederen.
- Er is een kentering zichtbaar in de bedrijfsinvesteringen. Dit is te zien bij de investeringen in machines, maar bedrijven leggen vooral de prioriteit bij ICT-investeringen.
- Voor 2015 wordt een groei van 3,7% voorzien. De groothandel in kapitaalgoederen zal hiermee in lijn groeien.

Figuur 1 Omzet groothandel in kapitaalgoederen stabiliseert

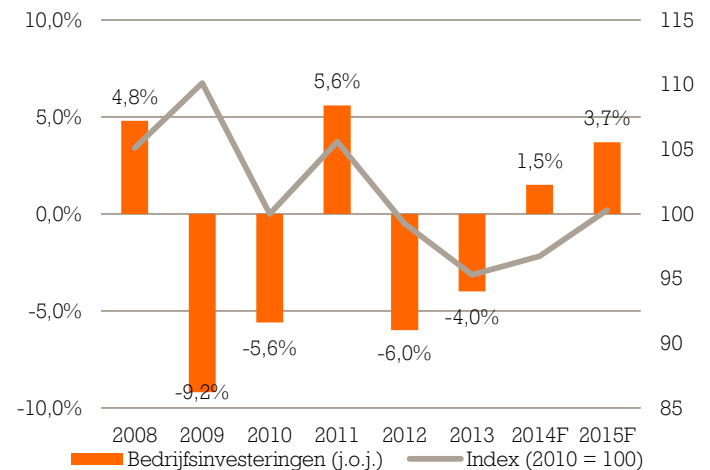
Bron: CBS *tot en met het derde kwartaal 2014

Betere tijden in het vizier

De groothandel voor kapitaalgoederen (waaronder transportmaterieel, landbouwmachines en industriële machines) heeft de afgelopen jaren veel last gehad van het tegenvallende investeringsklimaat en de terughoudendheid bij bedrijven om te investeren. De omzet bleef over de eerste drie kwartalen van 2014 nagenoeg stabiel. Dit betekent wel een verbetering ten opzichte van de licht dalende omzet van de twee voorgaande jaren (figuur 1). Het perspectief voor de deelsector wordt dan ook beter. In 2014 is het producentenvertrouwen aanmerkelijk verbeterd, ook dienen zich enkele jaren uitgestelde, maar noodzakelijke vervangingsinvesteringen aan.

De groothandel in kapitaalgoederen realiseert in 2014 een omzet van ca. € 38 mld. De gemiddelde rentabiliteit (EBIT) van de sector schommelde de afgelopen jaren rond de 5% van de omzet, maar dit is vermoedelijk de afgelopen twee jaar iets teruggevallen. 38% van de € 38 mld. omzet wordt afgezet in het buitenland, het resterende deel in eigen land.

Figuur 2 Bedrijfsinvesteringen in opgaande lijn

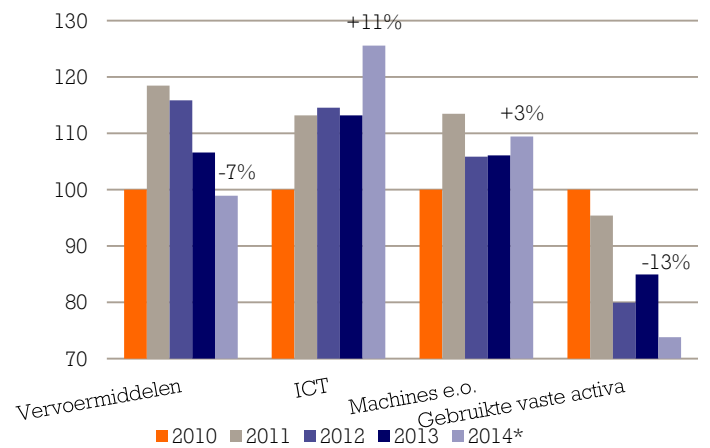

Bron: CBS, ING Economisch Bureau

Bedrijfsinvesteringen wel erg ver weggezakt

De Nederlandse bedrijfsinvesteringen zijn tussen 2009 en 2013 met bijna 20% gedaald ten opzichte van 2008 (figuur 2). Dit is in verhouding tot de economische krimp erg veel. Sommige investeringen kunnen niet langer worden uitgesteld, maar bedrijven zien ook nieuw perspectief. Naar verwachting groeien de investeringen in 2015 weer met ruim 3,5%. In 2014 werd vooral meer in ICT geïnvesteerd, maar ook industriële bedrijven investeerden weer meer in machines (figuur 3). In 2015 zullen naar verwachting meer bedrijven gaan investeren.

Figuur 3 Vooral investeringen in ICT stijgen weer (2010 = 100)

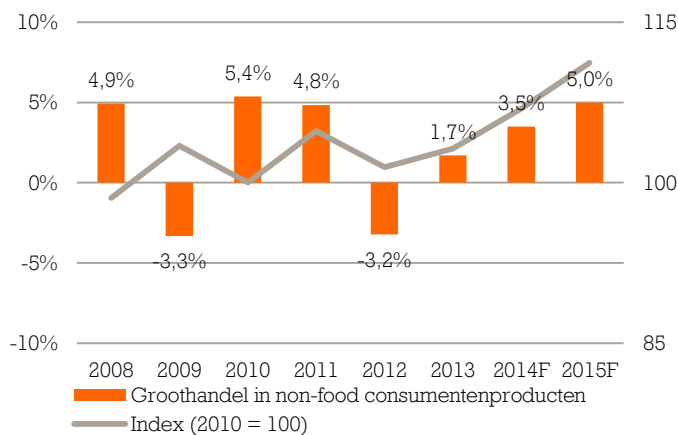

Bron: CBS

Terugkeer consument stimuleert groei

- De groothandel in non-food producten is door het dal heen en kan in 2015 verder bouwen aan groei
- Naast een verwacht gunstig exportjaar, gaat de consument in 2015 meer bijdragen. Omzetgroei van >4% ligt in lijn der verwachting.
- Kansen voor groothandels liggen in internationale ontwikkeling, vormen van combinaties van producten, online en E-fulfilment activiteiten.

Figuur 1 Omzet groothandel conjunctuurgevoelig, maar als exponent van de handel wel groeiende

Bron: CBS, ING Economisch Bureau

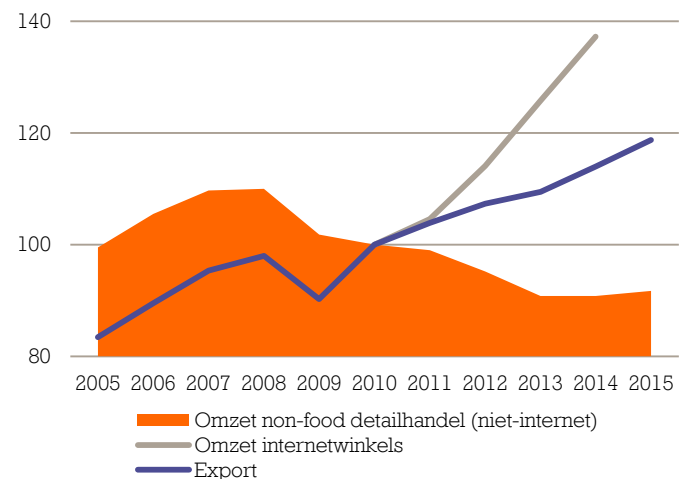
Omzet klimt verder uit het dal in 2015

De groothandel in non-food consumentenproducten beweegt mee met de conjunctuur en is een graadmeter voor het handelsklimaat. De sector genereert in 2014 een omzet van ca. € 77 mld. en is goed voor een kleine 20% van de totale sectoromzet. Na een inzinking in 2012 verbeterde de resultaten in 2013 en 2014. Hiermee liep de sector wat vooruit op het economisch herstel. In 2015 kan de sector verder groeien door verbetering van de binnenlandse markt, maar ook doordat de exportkansen groeien. Naar verwachting zal de omzet de 3,5% groei van 2014 overtreffen (figuur 1). Wel hebben de afgelopen jaren aangetoond dat de buitenlandse omzet jaar op jaar kan fluctueren.

Online winkelen bedreiging, maar ook kans

Groothandels in non-food consumentenartikelen bevinden zich duidelijk in een veranderend speelveld. De snel toenevende E-commerce onder consumenten zorgt er ook voor dat er omzet voor de groothandel weglekt doordat er bijvoorbeeld rechtstreeks bij de fabrikant wordt besteld. Toch biedt deze nieuwe werkelijkheid ook kansen voor groothandels. Het gaat hierbij om het beleveren van webwinkels, het zelf openen van een webwinkel (direct kanaal) of het bieden van faciliteiten hiervoor.

Figuur 2 Winkelomzet daalt, export en internet groeien (index 2010 = 100)

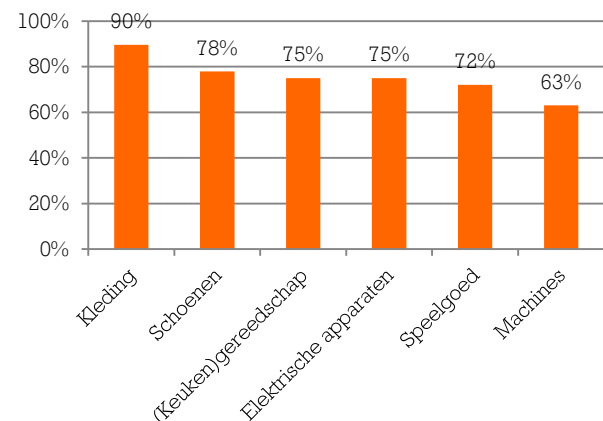

Bron: CBS, ING Economisch Bureau

Internationale handelsbedrijven pur sang

Groothandels in non-foodproducten behoren tot de meest internationale bedrijven in de sector. In dit segment komt dan ook de Nederlandse handelsgeest goed tot zijn recht. Dit komt doordat ook de importintensiteit van later weer geëxporteerde goederen groot is (figuur 3). De internationalisering zet bovendien door. Zowel aan inkoop als aan verkoopzijde wordt veel zaken over de grens gedaan. De afgelopen jaren bood de export ook compensatie voor de zwakke binnenlandse markt voor consumentenproducten. De toegevoegde waarde van de groothandels ligt steeds meer in het omzetten van product- en marktkennis in combinaties van artikelen voor een bepaalde setting.

Figuur 3 Importgoederen met de grootste exportgraad

Bron: CBS, ING Economisch Bureau

Meer weten?
Kijk op ING.nl
Of bel met

Rico Luman,
Sectoreconoom Groothandel
06 83648954

Marinus van der Meer,
Sectormanager Groothandel
06 50692595

Volg ons op Twitter:

 [INGnl_Economie](https://twitter.com/INGnl_Economie)

Disclaimer

De informatie in dit rapport geeft de persoonlijke mening weer van de analist(en) en geen enkel deel van de beloning van de analist(en) was, is, of zal direct of indirect gerelateerd zijn aan het opnemen van specifieke aanbevelingen of meningen in dit rapport. De analisten die aan deze publicatie hebben bijgedragen voldoen allen aan de vereisten zoals gesteld door hun nationale toezichhouders aan de uitoefening van hun vak. Deze publicatie is opgesteld namens ING Bank N.V., gevestigd te Amsterdam en slechts bedoeld ter informatie van haar cliënten. ING Bank N.V. is onderdeel van ING Groep N.V. Deze publicatie is geen beleggingsaanbeveling noch een aanbieding of uitnodiging tot koop of verkoop van enig financieel instrument. ING Bank N.V. betreft haar informatie van betrouwbaar geachte bronnen en heeft alle mogelijk zorg betracht om er voor te zorgen dat ten tijde van de publicatie de informatie waarop zij haar visie in dit rapport heeft gebaseerd niet onjuist of misleidend is. ING Bank N.V. geeft geen garantie dat de door haar gebruikte informatie accuraat of compleet is. De informatie in dit rapport kan gewijzigd worden zonder enige vorm van aankondiging. ING Bank N.V. noch één of meer van haar directeuren of werknemers aanvaardt enige aansprakelijkheid voor enig direct of indirect verlies of schade voortkomend uit het gebruik van (de inhoud van) deze publicatie alsmede voor druk- en zetfouten in deze publicatie. Auteursrecht en rechten ter bescherming van gegevensbestanden zijn van toepassing op deze publicatie. Overneming van gegevens uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron wordt vermeld. In Nederland is ING Bank N.V. geregistreerd bij en staat onder toezicht van De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten.